

VILHELMINA KOMMUN
Kommunrevisionen

SKRIVELSE

VILHELMINA KOMMUN KOMMUNSTYRELSEN		
2020 -11- 12		
Dnr.		

För kännedom:
Fullmäktiges presidium

Kommunstyrelsen
Utbildningsnämnden
Socialnämnden

Anpassningsarbete för att nå en ekonomi i balans

Kommunens revisorer har bedömt det angeläget att göra en granskning av pågående anpassningsarbete. Granskningen har inriktats på följande:

1. Rutiner och resurser för att genomföra analys och utvärdering av ekonomin
2. Planer för att nå en ekonomi i balans
3. Kommunstyrelsens och nämndernas kontroll inom granskningsområdet
4. Måluppfyllelse för ekonomin

Utifrån genomförd granskning görs en sammantagen revisionell bedömning att pågående anpassningsarbete för att nå en ekonomi i balans endast *delvis* bedrivs på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Anpassningsarbetet bedöms *inte* fullgöras på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen inom granskade områden bedöms *inte* vara tillräcklig.

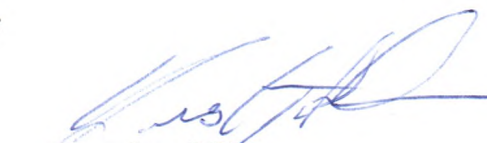
För att utveckla granskningsområdet lämnas följande rekommendationer:

- Kommunstyrelse och nämnder vidtar kraftfulla åtgärder för att förbättra den ekonomiska måluppfyllelsen för år 2020-2021.
- Kommunstyrelse och nämnder utvecklar rutin för att verkställa fullmäktiges beslut. Detta kan ske genom upprättande av konkreta handlingsplaner som löpande följs upp och utvärderas.
- Kommunstyrelsen och nämnder utvecklar rutin för utvärdering av kommunens ekonomi. Det kan bland annat ske genom att ekonomienheten förbättrar mall för styrelse och nämnders redovisning.
- Kommunstyrelsen fullgör sitt lagstadgade uppdrag att utforma förslag till riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Riktlinjerna blir ett viktigt styrdokument för att efterleva krav på god ekonomisk hushållning.

Revisorerna önskar svar från kommunstyrelse och berörda nämnder, senast 28 februari 2021, gällande vilka åtgärder som ska vidtas utifrån redovisat granskningsresultat.

På uppdrag av kommunens revisorer

Per-Olof Nilsson

Lars Sjölin

Bilaga: Revisionsrapport: "Anpassningsarbete för att nå en ekonomi i balans", november 2020, PwC

Anpassningsarbete för att nå en ekonomi i balans

Vilhelmina kommun

November 2020

Bo Rehnberg, certifierad kommunal revisor

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och revisionsfrågor	3
1.3 Revisionskriterier	3
1.4 Avgränsning	4
1.5 Metod	4
2. Iakttagelser och bedömningar	5
2.1 Resurser för analys och utvärdering av kommunens ekonomi	5
2.2 Rutiner för utvärdering av kommunens ekonomi	6
2.3 Planer för att nå en ekonomi i balans	7
2.4 Kommunstyrelsens och nämndernas kontroll	9
2.5 Måluppfyllelse	10
3. Avslutning	12
3.1 Sammantagen revisionell bedömning	12
3.2 Rekommendationer	13
4. Bilaga	14

Sammanfattning

På uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer har PwC genomfört en granskning av kommunens arbete för att nå ekonomi i balans. Val av granskningsområde har skett utifrån en väsentlighets- och riskbedömning. Revisionsobjekt i granskningen är kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och socialnämnden. Granskningen har inriktats mot följande områden:

- Rutiner och resurser för att genomföra analys och utvärdering av ekonomin
- Planer för att nå en ekonomi i balans
- Kommunstyrelsens och nämndernas kontroll inom granskningsområdet
- Måluppfyllelse för ekonomin

Utifrån genomförd granskning görs en sammantagen revisionell bedömning att pågående anpassningsarbete för att nå en ekonomi i balans endast *delvis* bedrivs på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Anpassningsarbetet bedöms *inte* fullgöras på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen inom granskade områden bedöms *inte* vara tillräcklig.

Underlag för revisionell bedömning presenteras i följande avsnitt. Enligt årsprognos förväntas kommunen redovisa ett stort ekonomiskt underskott för 2020.

För att utveckla granskningsområdet bör följande rekommendationer prioriteras:

- Kommunstyrelse och nämnder vidtar kraftfulla åtgärder för att förbättra den ekonomiska måluppfyllelsen för år 2020-2021.
- Kommunstyrelse och nämnder utvecklar rutin för att verkställa fullmäktiges beslut. Detta kan ske genom upprättande av konkreta handlingsplaner som löpande följs upp och utvärderas.
- Kommunstyrelsen och nämnder utvecklar rutin för utvärdering av kommunens ekonomi. Det kan bland annat ske genom att ekonomienheten utvecklar mall för styrelse och nämnders redovisning.
- Kommunstyrelsen fullgör sitt lagstadgade uppdrag att utforma förslag till riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Riktlinjerna blir ett viktigt styrdokument för att efterleva krav på god ekonomisk hushållning.

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Kommunens revisorer har med hänsyn till risk och väsentlighet bedömt det angeläget att göra en granskning anpassningsarbete för att nå en ekonomi i balans.

För 2019 redovisar Vilhelmina kommun ett stort ekonomiskt underskott. Av kommunallagen framgår att kommunens verksamhet ska kännetecknas av god ekonomisk hushållning. Uppstår underskott ska det regleras under de närmaste tre följande åren. Det svaga resultatet är i hög grad hänförligt till utbildningsnämndens respektive socialnämndens ansvarsområden.

Bristande styrning, ledning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs på avsett sätt och att fastställda mål och planer inte uppnås. I nämndernas uppdrag ingår att bedriva verksamheten i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktiges bestämt. Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter samt ha hand om den ekonomiska förvaltningen.

Revisionsobjekt i granskningen är kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och socialnämnden.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Revisorernas uppdrag regleras i kommunallagen kapitel 12. Syftet med granskningen är pröva om anpassningsarbetet för att nå en ekonomi i balans bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll.

Följande revisionsfrågor ska besvaras i granskningen:

1. Finns i tillräcklig grad resurser för att analysera och utvärdera verksamheten från ett ekonomiskt perspektiv? Fokus på tid och kompetens.
2. Tillämpas tillförlitliga rutiner för att utvärdera ekonomin?
3. Finns plan/-er för att nå en ekonomi i balans?
4. Utövar kommunstyrelsen och nämnderna en tillräcklig kontroll? Fokus på direktiv/följsamhet till direktiv
5. När verksamheten mål för ekonomin?

Fråga 3 utgör underlag för att pröva om granskningsområdet hanteras på ett ändamålsenligt sätt. Fråga 1 och 5 bildar underlag för om bedöma om verksamheten bedrivs på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Övriga områden utgör underlag för att pröva om den interna kontrollen är tillräcklig.

1.3 Revisionskriterier

Följande revisionskriterier används i granskningen:

- Kommunallagen 6:1, 6:6, 6:13, 11:1, 11:12
- Lag om kommunal bokföring och redovisning 11:8-9
- Kommuninterna styrdokument som rör granskningsområdet
- I övrigt se syfte och revisionsfrågor

1.4 Avgränsning

I tid avgränsas granskningen i huvudsak till 2020. I övrigt se syfte och revisionsfrågor.

1.5 Metod

Analys för granskningen relevant dokumentation samt kompletterande intervjuer med företrädare för berörda verksamheter.

Ordförande i kommunstyrelsen, utbildningsnämnden respektive socialnämnden har i samband med sakgranskning av utkast av revisionsrapport givits möjlighet av lämna synpunkter och kommentarer inom granskade områden.

Revisionell bedömning av respektive revisionsfråga sker utifrån en tregradig skala: ja/uppfyllt (grön); delvis uppfyllt (gul); nej/ej uppfyllt (röd).

2. Iakttagelser och bedömningar

2.1 Resurser för analys och utvärdering av kommunens ekonomi

Iakttagelser

Nämnderna ska sköta den ekonomiska förvaltningen inom sina ansvarsområden. Kommunstyrelsen bär ett övergripande ansvar för att den ekonomiska förvaltningen sker i enlighet med fastställda mål och riktlinjer.

I förvaltarskapet ingår bland annat att se till att det genomförs analys och utvärdering av resursförbrukningen inom kommunens olika verksamheter. Ekonomiska analyser bör ske fortlöpande, medan utvärdering vanligtvis sker i efterhand när planperioden avslutats. En utvärdering bör vara såväl tillbakablickande som framåtsyftande och innehålla ett underlag för att nå ökad måluppfyllelse i framtiden.

I styrelse och nämnders uppdrag ingår att säkerställa att det finns resurser och förutsättningar att genomföra detta. Med resurser menas t.ex. att det finns kompetens och tid för att utföra analys och utvärdering. I vår granskning har följande noterats:

Kommunens ekonomienhet är en stödfunktion som organisatoriskt tillhör kommunstyrelsens förvaltning. Enheten leder och samordnar arbetet med planering, redovisning, rapportering inom ekonomiområdet. På enheten finns bland annat ekonomer som ger stöd till respektive förvaltning.

Företrädare för ekonomienheten upplever att det inom enheten i stort finns tillräckliga resurser - i form av tid och kompetens - för att genomföra analys och utvärdering av kommunens ekonomi. Vid behov får enheten kompletterande underlag från förvaltningarna. Ett utvecklingsområde är ett mer effektivt IT-stöd för fördjupade ekonomiska analyser.

Kompetensen att analysera och utvärdera kommunens ekonomi upplevs ha förbättrats till följd av att fullmäktige 2019 fattat beslut att införa en ny resursfördelningsmodell. Modellen tar utgångspunkt från genomsnittskostnad i andra likartade kommuner. Kompetensutveckling inom området har framförallt skett i samband med deltagande i ett projekt under ledning av intresseorganisationen SKR.

Enheten har under 2020 genomfört en serviceenkät. Enkätresultatet visar att förvaltningarna i hög grad är nöjda med stöd från ekonomienheten. Vid intervjuer med företrädare för förvaltningarna i stort delar den bild som framkommer i enkät samt att de har en bra dialog med enheten om vilket stöd de önskar. Ett utvecklingsområde är att tillhandahålla fördjupade ekonomiska analyser. Enhetens tjänster har inte formaliserat i form av servicedeklaration/avtal.

Bedömning

Vi gör bedömningen att det *i tillräcklig grad* finns resurser för att analysera och utvärdera verksamheten från ett ekonomiskt perspektiv. Bedömningen baseras på följande:

- I verksamheten finns en specialistorganisation - ekonomienheten - som arbetar med ekonomiska analyser. Enheten upplever att de i stort har kompetens och tid för att genomföra analyser av god kvalitet.
- Ekonomienhetens kunder (förvaltningarna) är överlag nöjda med de tjänster som enheten tillhandahåller.

2.2 Rutiner för utvärdering av kommunens ekonomi

lakttagelser

En viktig del i den ekonomiska förvaltningen är att återkommande följa upp, analysera och utvärdera resultat och ställning i förhållande till mål, planer och budget. Mål för den ekonomiska förvaltningen finns dels i kommunallagen dels beslutade av fullmäktige.

Kommunstyrelse och nämnder har ett ansvar för att det skapas tillförlitliga rutiner inom dess verksamheter. I kommunstyrelsens uppdrag ingår även att årligen (senast 15 april efter det år som redovisningen avser) - i sitt förslag till årsredovisning - göra en övergripande utvärdering av:

- Följsamhet till mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning
- Kommunens ekonomiska ställning

Vår granskning visar att utvärdering av kommunens ekonomi främst sker i samband med upprättande av årsbokslut. Av kommunallagen framgår att nämnderna årligen ska upprätta en redovisning som ska överlämnas till kommunstyrelsen.

Ekonomienheten utformar anvisningar och mallar till förvaltningarna inför upprättande av delårs- och helårsbokslut. Granskning av förekommande rutiner visar följande:

- Det finns en gemensam mall för upprättande av styrelse och nämnders redovisning. Mallen innefattar drift- och investeringsverksamheten. I mallen ställs krav på att det genomförs en detaljerad analys av budgetavvikelser för den gångna perioden. Instruktion saknas hur perioden ska utvärderas från ett ekonomiskt perspektiv.
- Verksamheten har använt denna mall vid upprättande av redovisning för 2019.

Kommunstyrelse och granskade nämnder har under våren 2020 upprättat redovisningar för det gångna året. Därutöver har kommunstyrelsen även tagit fram förslag till årsredovisning för 2019. En genomgång av dessa visar följande:

Nämndernas redovisning 2019

Utbildningsnämndens (-14,3 miljoner) respektive socialnämndens (-9,7 miljoner) redovisning innehåller en tillbakablickande analys av uppkomna budgetavvikelser för 2019. Nämndernas redovisning saknar en sammanställning över lärdomar/erfarenheter för att förbättra den ekonomiska måluppfyllelsen till kommande år. Likaså saknas en självskattning om respektive nämnd efterlevt lagkrav på god ekonomisk hushållning.

Kommunstyrelsens förslag till årsredovisning 2019

Styrelsen har i juni 2020 behandlat årsredovisning. Dokumentgranskning visar följande:

- Innehåller en utvärdering av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.
- Innehåller en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning.

- Saknar en samlad bedömning om resultat för verksamhet och ekonomi är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.
- Saknar en utvärdering om följsamhet till riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Här noteras att kommunen inte har heltäckande riktlinjer för området. Ansvaret för framtagande av dessa riktlinjer vilar på kommunstyrelsen.

I intervjuer framhålls att kommunstyrelsens och nämndernas rapportering och utvärdering kan vidareutvecklas och göras än mer balanserad och enhetlig.

Bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att förekommande rutiner för att utvärdera kommunens ekonomi endast *delvis* är tillförlitliga. Bedömningen baseras på följande:

- Kommunstyrelsens utvärdering av kommunens ekonomi motsvarar endast delvis utvärderingskrav som anges i lag. Avvikelser noteras i fråga om innehåll och tidpunkt för utvärdering.
- Nämndernas utvärdering av bokslutsperioden fokuserar enbart på utvärdering av budgetavvikelser. Genomförd utvärdering saknar en framåtsyftande analys för att nå förbättrad måluppfyllelse i framtiden.

För att utveckla granskningsområdet föreslås att kommunstyrelsen säkerställer att utvärdering av kommunens ekonomi för 2020 motsvarar lagkrav, att kommunstyrelsen utformar förslag till riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt att ekonomienheten vidareutvecklar mall för styrelse och nämnders redovisning.

2.3 Planer för att nå en ekonomi i balans

lakttagelser

I lagstiftning anges att kommunal verksamhet ska styras genom mål och planer. Om verksamheten inte förväntas bedrivas inom tilldelad budget bör handlingsplaner upprättas som beslutas av ansvariga politiska organ. Är det så att kommunen inte lever upp till det lagstadgade balanskravet ska det även upprättas en specifik åtgärdsplan för hur underskottet ska återställas.

När det gäller planer för att nå en ekonomi i balans har följande noterats i granskningen:

Kommunfullmäktige

Fullmäktige har i december 2019 fastställt driftbudgetram för styrelse och nämnder 2020. För att efterleva budgetram har fullmäktige i mars 2020 (§8) godkänt ett åtgärdspaket för att nå en ekonomi i balans. Förslag till åtgärder har tagit fram av kommunstyrelsen och berörda nämnder. Av ärendebeskrivning framgår att åtgärdspaket ska sänka nettokostnaderna med 25 miljoner kronor för 2020. Åtgärder/uppdrag fördelas enligt följande:

- 8 uppdrag/åtgärder härrör till utbildningsnämndens ansvarsområden
- 2 uppdrag/åtgärder härrör till socialnämndens ansvarsområden
- 3 uppdrag/åtgärder härrör till kommunstyrelsens ansvarsområden.

Kommunstyrelsen

Granskningen kan inte belägga att styrelsen i särskilt beslut preciserat hur kommunstyrelse och nämnder ska verkställa fullmäktiges beslut (§ 8/20). Styrelsen har inte klargjort hur besparingskrav på 25 miljoner för 2020 ska fördelas mellan kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och socialnämnden.

Styrelsen har inte, med utgångspunkt från fullmäktiges åtgärds paket, antagit en handlingsplan för att säkerställa verkställighet av fullmäktiges beslut (genomföra angivna åtgärder och uppnå önskad besparingseffekt).

Utbildningsnämnden

Fullmäktige har i december 2019 beslutat att minska driftbudgetram för styrelse och nämnder med totalt 25 miljoner, där utbildningsnämndens budget reducerats med 21 miljoner kronor. Av fullmäktiges beslut framgår att kostnadsbesparingarna främst ska ske inom utbildningsnämndens ansvarsområden.

Nämnden har i mars 2020 informerats om fullmäktiges särskilda uppdrag för att nå en ekonomi i balans. Nämnden har i samma månad antagit en reviderad detaljbudget 2020 utifrån tilldelad driftbudgetram.

Granskningen kan inte belägga att nämnden antagit en handlingsplan som tydligt anger hur verksamheten ska verkställa fullmäktiges beslut om besparingar under 2020.

Socialnämnden

Kommunfullmäktige har i december 2019 beslutat minska socialnämndens driftbudgetram med 4 miljoner kronor för 2020. Nämnden har i februari 2020 behandlat förslag hur verksamheten ska anpassas till ny budgetram 2020. Av beslutsunderlag framgår att besparingar främst är hänförliga till LSS-verksamheten.

I april har nämnden informerats om fullmäktiges särskilda uppdrag för att nå en ekonomi i balans. Nämnden har vid detta tillfälle gett förvaltningen i uppdrag att ta fram en tidsatt plan för hur fullmäktiges särskilda uppdrag ska verkställas.

Det kan inte verifieras att nämnden under granskningsperioden behandlat och antagit en handlingsplan som tydligt anger hur verksamheten ska anpassas till budgetram och fullmäktiges beslut (§8/20).

Bedömning

Vår bedömning är att det *inte* i tillräcklig grad finns planer för att verkställa fullmäktiges beslut för anpassning till gällande budget. Bedömningen baseras på följande:

- Kommunstyrelse och nämnder kan inte i rimlig grad belägga att de antagit handlingsplaner för att verkställa fullmäktiges beslut.
- Kommunstyrelsen kan inte i rimlig grad belägga att den på övergripande nivå utövat ledning och samordning för att åstadkomma önskad besparingseffekt.

För framtiden föreslås att kommunstyrelsen och nämnder på ett mycket mer strukturerat sätt - genom upprättande av konkreta handlingsplaner - säkerställer att fullmäktiges beslut verkställs på avsett sätt.

2.4 Kommunstyrelsens och nämndernas kontroll

lakttagelser

Kommunstyrelse och nämnder bär ett ansvar för att följa fullmäktiges mål och riktlinjer samt att fullmäktiges beslut verkställs på ett skyndsamt sätt. Styrelse och nämnder bär även en skyldighet att utöva kontroll över dess ansvarsområden.

I aktuell granskning riktas fokus på hur styrelse och nämnder utövat kontroll för att dess verksamheter ska nå en ekonomi i balans. Särskilt fokus på förekommande direktiv samt hur dessa har tillämpats av styrelse, nämnder och dess verksamheter.

Granskningen omfattar perioden januari-oktober 2020. I bilaga redovisas i vilken utsträckning kommunstyrelse och nämnder fram till tidpunkt för granskningen verkställt åtgärdspaket som beslutats av fullmäktige (2020-03-02, §8). Av sammanställningen framgår att åtgärdspaketet inte verkställts på avsett sätt.

Kommunstyrelsen

Styrelsen har fått fortlöpande ekonomisk redovisning under granskningsperioden. Kommunstyrelsen har i april 2020 uppmanat utbildningsnämnden och socialnämnden att vidta kraftiga åtgärder för att minska kostnaderna. Berörda nämnder uppdras att till styrelsens arbetsutskott redovisas vilka åtgärder som ska vidtas. Granskningen visar att utskottet i maj fått begärd redovisning. Med undantag för beslut om att noggrant följa den ekonomiska under kvartal 2, fattas inget beslut i ärendet. Utskottet väljer inte heller att föra ärendet vidare till kommunstyrelsen för beslut.

Kommunstyrelsen har i juni behandlat förslag till årsredovisning för 2019 (§125). Styrelsen föreslår fullmäktige att underskottet (-37,1 miljoner kr enligt balanskravsutredning) inte ska återställas. Vår uppfattning är att styrelsens förslag att avskryva redovisat underskott *inte* är god förvaltning av kommunens ekonomi.

Granskningen kan inte belägga att styrelsen under perioden begärt och fått någon heltäckande uppföljning/rapportering om verkställighet av åtgärdspaket beslutat av fullmäktige i mars 2020 (§ 8).

Utbildningsnämnden

Granskningen visar att nämnden under granskningsperioden fått ekonomisk uppföljning per februari, april och september. Nämnden har tidigt under året fått signaler om att verksamheten inte kommer bedrivas inom tilldelad driftbudgetram 2020.

Nämnden har fått information om kommunstyrelsens uppmaning att vidta kraftiga åtgärder. Med anledning av detta har nämnden lämnat ett antal uppdrag till verksamheten för utredning/översyn.

Nämnden har i maj 2020 fått prognos vilken effekt som beslutade besparingar förväntas få för helåret 2020 (kostnadsminskning 12,2 miljoner). Nämnden noterar informationen.

Under perioden har nämnden informerats om att verksamheten behöver minskas med ytterligare 20 miljoner under 2020 för att nå budgetram 2021. Informationen har inte föranlett nämnden att fatta beslut om väsentliga kostnadsbesparingar.

Socialnämnden

Nämnden har tidigt under 2020 upplysts om att verksamheten inte kommer att drivas inom tilldelad budget. Av redovisningen framgår att budgetavvikelse dels kan hänföras till minskade intäkter från statsbidrag dels ökade personalkostnader.

I april har nämnden fått information om styrelsens uppmaning om att vidta kostnadsbesparande åtgärder.

Nämnden har i juni fattat beslut om personalminskningar (närmare 15 heltidstjänster) inom dess ansvarsområden. Av beslutet framgår inte vilken besparingseffekt beslutet förväntas få fram till årsskiftet 20/21. Det kan inte beläggas att nämnden under perioden fått en heltäckande rapportering om verkställighet av åtgärdspaket beslutat av fullmäktige i mars 2020 (§ 8).

Bedömning

Kommunstyrelsens och nämndernas kontroll är *inte* tillräcklig när det gäller verkställighet av fullmäktiges beslut (§8/20) att anpassa verksamheten till gällande budget.

Bedömningen baseras på följande:

- Kommunstyrelse och granskade nämnder har inte säkerställt att det sker en heltäckande uppföljning/rapportering när det gäller verkställighet av fullmäktiges uppdrag. Granskningen visar att åtgärdspaketet inte verkställts på avsett sätt.
- Styrelse och nämnder kan inte belägga att de utifrån lämnad information vidtagit tillräckliga åtgärder för att nå en ekonomi i balans. De har i ett tidigt skede fått signal att verksamheten inte kommer att bedrivas inom tilldelad driftbudgetram 2020.

För framtiden föreslås att kommunstyrelse och nämnder på ett systematiskt sätt följer upp och utvärderar beslutade handlingsplaner för att nå en ekonomi i balans.

2.5 Måluppfyllelse

lakttagelser

Granskning av styrelse och nämnders delårsrapport per 2020-08-31 framgår följande:

	Driftredovisning, miljoner kr		Avvikelse, miljoner kr
	Prognos 2020	Budget 2020	
Totalt	557,0	520,7	-36,3
varav			
Utbildningsnämnden	227,4	202,7	-24,7

Socialnämnden	239,0	226,2	-12,8
---------------	-------	-------	-------

Av sammanställningen framgår att kommunens samlade verksamhet prognostiserar ett underskott mot budget på 36,3 miljoner kronor för 2020. Underskottet är hänförligt till utbildningsnämndens och socialnämndens verksamheter. Nedan redovisas budget och utfall för intäkter, personalkostnad och övriga kostnader:

Utbildningsnämnden	Driftredovisning, miljoner kr		Avvikelse, miljoner kr
	Prognos 2020	Budget 2020	
Intäkter	-48,1	-44,7	3,5
Personalkostnader	179,4	152,5	-26,9
Övriga kostnader	96,1	94,9	-1,2
Nettokostnad	227,4	202,7	-24,7

Socialnämnden	Driftredovisning, miljoner kr		Avvikelse, miljoner kr
	Prognos 2020	Budget 2020	
Intäkter	-38,2	-48,9	-10,7
Personalkostnader	200,4	197,3	-3,1
Övriga kostnader	76,8	77,7	1,0
Nettokostnad	239,0	226,2	-12,8

Kommunstyrelsen	Driftredovisning, miljoner kr		Avvikelse, miljoner kr
	Prognos 2020	Budget 2020	
Intäkter	-168,2	-161,4	6,8
Personalkostnader	84,5	78,1	-6,4
Övriga kostnader	174,8	173,4	-1,4
Nettokostnad	91,1	90,1	-1,0

Av redovisningen framgår att underskott inom socialnämnden framför allt är hänförligt till att kostnaderna inte i tillräcklig grad har anpassat till minskade intäkter i form av statsbidrag. Avvikelsen inom utbildningsnämnden beror på att verksamheten redovisar väsentligt större personalkostnader än vad som budgeterats.

Bedömning

Vår revisionella bedömning är att utbildningsnämnden, socialnämnden och kommunstyrelsen *inte* når ekonomiska mål för 2020. Bedömningen baseras på följande:

- Nämnderna prognostiserar stora avvikelser mot tilldelad driftbudgetram 2020
- Den samlade verksamheten prognostiserar ett stort underskott mot budget. Styrelsen har inte fullgjort sitt uppdrag att säkerställa en god ekonomiförvaltning.

3. Avslutning

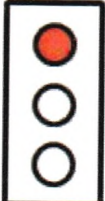
3.1 Sammantagen revisionell bedömning

Utifrån genomförd granskning görs en sammantagen revisionell bedömning att pågående anpassningsarbete för att nå en ekonomi i balans endast delvis bedrivs på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Anpassningsarbetet bedöms inte bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen inom granskade områden bedöms inte vara tillräcklig.

Den sammanfattande bedömningen baseras på följande:

Område: Intern kontroll

Revisionsfråga	Bedömning
Tillämpas tillförlitliga rutiner för att utvärdera ekonomin?	<i>Delvis</i>
Utövar KS och nämnderna en tillräcklig kontroll? Fokus på direktiv/följsamhet till direktiv.	<i>Nej</i>
Sammantagen revisionell bedömning	<i>Den interna kontrollen inom granskade områden är inte tillräcklig</i>

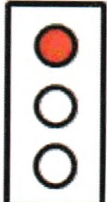
Område: Ekonomiskt tillfredsställande

Revisionsfråga	Bedömning
Finns i tillräcklig grad resurser för att analysera och utvärdera verksamheten från ett ekonomiskt perspektiv? Fokus på tid och kompetens.	<i>Ja</i>
När verksamheten mål för ekonomin?	<i>Nej</i>
Sammantagen revisionell bedömning	<i>Anpassningsarbetet bedrivs delvis på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.</i>

Område: Ändamålsenlighet

Revisionsfråga	Bedömning
Finns plan/-er för att nå en ekonomi i balans?	<i>Nej</i>
Sammantagen revisionell bedömning	Anpassningsarbetet bedrivs inte på ett ändamålsenligt sätt

3.2 Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet bör följande rekommendationer prioriteras:

- Kommunstyrelse och nämnder vidtar kraftfulla åtgärder för att förbättra den ekonomiska måluppfyllelsen för år 2020-2021.
- Kommunstyrelse och nämnder utvecklar rutin för att verkställa fullmäktiges beslut. Detta kan ske genom upprättande av konkreta handlingsplaner som löpande följs upp och utvärderas.
- Kommunstyrelsen och nämnder utvecklar rutin för utvärdering av kommunens ekonomi. Det kan bland annat ske genom att ekonomienheten utvecklar mall för styrelse och nämnders redovisning.
- Kommunstyrelsen fullgör sitt lagstadgade uppdrag att utforma förslag till riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Riktlinjerna blir ett viktigt styrdokument för att efterleva krav på god ekonomisk hushållning.

2020-11-10

Bo Rehnberg

Projekt- och uppdragsledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av förtroendevalda revisorer i Vilhelmina kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2020-05-12. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

4. Bilaga

Inom ramen för granskningen har det även gjorts en kontroll i vilken utsträckning kommunstyrelse, socialnämnden och utbildningsnämnden verkställt det åtgärds paket som beslutats av fullmäktige (2020-03-02, §8). Granskningen visar följande:

Åtgärds paket kommunstyrelsen 2020	Status på uppdrag 2020-10-15
Minska personalkostnader: utredning och beslut. Ska genomföras så snart som möjligt.	<i>Delvis verkställt</i>
Anpassa verksamheten inför budget 2021. Fatta beslut om besparingsåtgärder motsvarande 3 miljoner kr.	<i>Delvis verkställt</i>
Stärka kommunens likviditet, genom att pröva en försäljning av pensionsfonder.	<i>Verkställt</i>

Åtgärds paket socialnämnden 2020	Status på uppdrag 2020-10-15
Kostnadsbesparing på 4 miljoner kr enligt nämndsbeslut 2020-02-04	<i>Ej verkställt</i>
Minskade personalkostnader på 3 miljoner kr 2020	<i>Ej verkställt</i>

Åtgärds paket utbildningsnämnden 2020-2021	Status på uppdrag 2020-10-15
Förskolan Vågen: avveckling	<i>Verkställt</i>
Förskola/fritidshem: ny avgift ht 2020	<i>Verkställt</i>
Volgsjö skola: genomföra organisationsförändring	<i>Verkställt</i>
Hembergsskolan: genomföra organisationsförändring	<i>Verkställt</i>
Hembergsskolan 6-9: årskurs 6 ht 2021	<i>Ej verkställt (senast våren 21)</i>
Malgovik skola F-6: avveckling ht 2020	<i>Verkställt</i>
Nästansjö skola F-6: avveckling ht 2020	<i>Verkställt</i>
Malgomajskolan: kostnadsbesparing 10 miljoner kr	<i>Ej verkställt</i>

Av sammanställningen framgår att merparten av fullmäktiges uppdrag har genomförts. Kommunstyrelse och nämnder har dock inte fullgjort samtliga uppdrag vid tidpunkt för granskning.